

โครงการสนับสนุนยุลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

นบข.
คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ

หลักการและเหตุผล

- เพื่อลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาลที่ดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาข้าวและค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ใช้เงินปีละ 54,300 ล้านบาท คงเหลือ 29,980 ล้านบาท (ลดลง 24,320 ล้านบาท)
- รัฐบาลมีนโยบายการลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยทำนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และทำนาแบบยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร และตระหนักถึงสภาพแวดล้อม จึงได้นำนโยบายตลาดนำการผลิตมาใช้เพื่อวางแผนการผลิตให้เป็นไปตามที่ตลาดต้องการลดต้นทุนการผลิตข้าวแบบยั่งยืน ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้ปฏิบัติ
- เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็น 3 เท่าในระยะเวลา 4 ปี จึงจำเป็นต้องช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว และให้เกษตรกรมีทางเลือกในการใช้ปุ๋ยและชีวภัณฑ์ที่หลากหลายกับพื้นที่ จึงต้องสนับสนุนปุ๋ยและชีวภัณฑ์ที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ ตามความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีส่วนร่วมสมทบค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์ในลักษณะ “ปุ๋ยและชีวภัณฑ์คนละครึ่ง”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตในการลดต้นทุนการผลิตข้าวแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68
2. เพิ่มผลผลิตข้าวด้วยการใช้ปุ๋ยและชีวภัณฑ์ในสูตรและอัตราที่เหมาะสมตามนิเวศน์และสภาพพื้นที่ สร้างเสริมการมีส่วนร่วมในการใช้ปัจจัยการผลิตข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็น 3 เท่าในระยะเวลา 4 ปี

เป้าหมาย

สนับสนุนปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และชีวภัณฑ์ในราคาไม่เกินไร่ละ 500 บาท ครั้วเรือนละไม่เกิน 20 ไร่ (โดยรัฐช่วยเหลือค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์ไม่เกิน 500 บาทต่อไร่) ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในปีการผลิต 2567/68 ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร และสนใจเข้าร่วมโครงการ ประมาณ 4.68 ล้านครั้วเรือน ดังนี้

- 1) เกษตรกรที่ปลูกข้าวทั่วไปประมาณ 4.48 ล้านครั้วเรือน พื้นที่ 54 ล้านไร่
- 2) เกษตรกรที่ปลูกข้าวอินทรีย์ประมาณ 0.20 ล้านครั้วเรือน พื้นที่ 1.20 ล้านไร่

โดยปุ๋ยที่เข้าร่วมโครงการ ต้องเป็นปุ๋ยที่ได้รับการขึ้นทะเบียน หรือหนังสือสำคัญรับแจ้ง ถูกต้องตามพระราชบัญญัติปุ๋ย และชีวภัณฑ์ ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนถูกต้องตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเลือกรับการสนับสนุนปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และชีวภัณฑ์ สำหรับนาข้าวที่ขึ้นทะเบียนสำหรับนาข้าว จำนวน 16 รายการ ได้แก่

(1) ปุ๋ยสูตร 25-7-14	(2) ปุ๋ยสูตร 20-8-20	(3) ปุ๋ยสูตร 20-10-12	(4) ปุ๋ยสูตร 30-3-3
(5) ปุ๋ยยูเรีย 46-0-0	(6) ปุ๋ยสูตร 18-12-6	(7) ปุ๋ยสูตร 16-8-8	(8) ปุ๋ยสูตร 16-12-8
(9) ปุ๋ยสูตร 16-16-8	(10) ปุ๋ยสูตร 16-20-0	(11) ปุ๋ยสูตร 20-20-0	(12) ปุ๋ยสูตร 15 -15 -15
(13) ปุ๋ยสูตร 16-16-16	(14) ปุ๋ยสูตร 13-13-24		
(15) ปุ๋ยอินทรีย์ที่ขึ้นบัญชีนวัตกรรม หรือ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนปุ๋ยอินทรีย์			
(16) ชีวภัณฑ์ที่ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย			

เงื่อนไขโครงการ

- ต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 กับกรมส่งเสริมการเกษตร
- กรมการข้าวประกาศรับสมัครและคัดเลือกผู้ประกอบการปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และชีวภัณฑ์ในประเทศ
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ ประกาศรับสมัครและคัดเลือกสหกรณ์การเกษตรเข้าร่วมโครงการ
- สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ คัดเลือกผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เป็นผู้จัดหาปุ๋ยและชีวภัณฑ์
- สหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้กระจายปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- การสนับสนุน“ค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์คนละครึ่ง” สนับสนุนค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และชีวภัณฑ์ในราคาไม่เกินไร่ละ 500 บาท ครั้วเรือนละไม่เกิน 20 ไร่ ตามพื้นที่ปลูกข้าวที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร
- เกษตรกรสามารถรับสิทธิ์ และขอรับปุ๋ยและชีวภัณฑ์ได้เพียง 1 ครั้ง
- กรณีเกษตรกร 1 ครั้วเรือน มีพื้นที่ปลูกข้าวอยู่หลายพื้นที่ (จังหวัด อำเภอบางตำบล) มีสิทธิ์ได้รับการสนับสนุนทุกพื้นที่ แต่พื้นที่รวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 20 ไร่ โดยคำนวณเป็นตารางวา โดยต้องมีการตรวจสอบผู้มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการฯ
- ครั้วเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวใช้สิทธิ์ได้ถึง 31 พฤษภาคม 2568
- สหกรณ์การเกษตร ต้องส่งมอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เกษตรกร ให้แล้วเสร็จ ภายใน 15 วัน โดยหากเกษตรกรยังไม่ได้รับปุ๋ยและชีวภัณฑ์ สามารถแจ้งความประสงค์ขอรับเงินคืนได้ที่ สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ โดยสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้รวบรวมข้อมูล เพื่อคืนเงินและสิทธิ์ที่ได้รับต่อไป

คุณสมบัติของเกษตรกรผู้มีสิทธิ์

- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 กับกรมส่งเสริมการเกษตร
(ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ สามารถเข้าร่วมโครงการได้)

ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2567 – 31 พฤษภาคม 2568

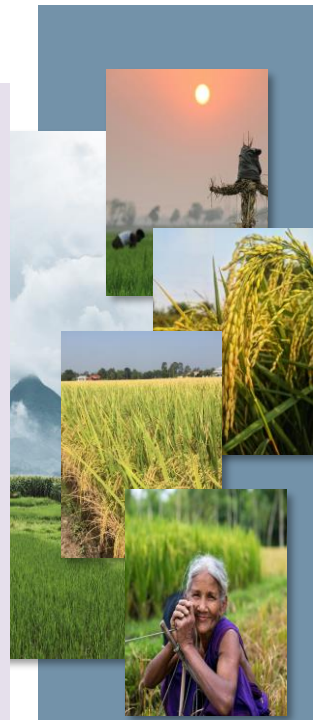

งบประมาณโครงการ

กรอบวงเงินงบประมาณรวม **29,980.1695** ล้านบาท
(เบิกจ่ายเท่าที่จ่ายจริง)

1. เงินทุน ธ.ก.ส. **29,518.0200** ล้านบาท

- รัฐบาลใช้เงินทุน ธ.ก.ส.สำรองจ่ายดำเนินโครงการฯ ในส่วนของ 500 บาทต่อไร่ ที่รัฐบาลสมทบรวมค่าขนส่งปุ๋ยและกระจาย
 - จัดสรรงบประมาณชดเชยด้วยอัตราต้นทุนทางการเงินถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ณ สิ้นไตรมาสก่อนหน้า บวกค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ณ สิ้นไตรมาส (ปัจจุบันอัตราร้อยละ 3.62) และบวกต้นทุนเงินตามระยะเวลา วงเงินงบประมาณรวม 29,518.0200 ล้านบาท
 - 1) วงเงินจ่ายสมทบค่าปุ๋ยให้เกษตรกร 28,350.0000 ล้านบาท
 - 2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 1,168.0200 ล้านบาท
 - (1) ค่าชดเชยต้นทุนเงิน 1,026.2700 ล้านบาท
 - (2) ค่าบริหารโครงการ 2% (3 เดือน) 141.7500 ล้านบาท
- ขอให้กระทรวงเกษตรฯ จัดหาแหล่งทุนเพื่อดำเนินโครงการ
 - หากใช้แหล่งทุน ธ.ก.ส.ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2569 คืน ธ.ก.ส.
 - กรณีชำระเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ให้ใช้ต้นทุนถั่วเฉลี่ยบวกค่าใช้จ่ายดำเนินงาน บวกต้นทุนตามระยะเวลา ซึ่งคำนวณจากต้นทุนเงินส่วนเพิ่มการออกพันธบัตรที่กระทรวงการคลังไม่ค้ำประกันในแต่ละช่วงอายุ ตามที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินโครงการและให้นำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งในการปรับตัวชีวิตทางการเงินที่เกี่ยวข้องตามบันทึกข้อตกลงประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจและแยกบัญชีการดำเนินงานตามโครงการนี้ออกจากการดำเนินงานปกติ ภายใต้ระบบบัญชีธุรกรรมนโยบายรัฐ (Public Service Account: PSA)

2. งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปี 2567 จำนวน **462.1495** ล้านบาท

วิธีการดำเนินงาน

1. การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเร่งรัดขึ้นทะเบียนเกษตรกร ปีการผลิต 2567/68

2. การจัดหาผู้ประกอบการและสหกรณ์การเกษตรเข้าร่วมโครงการ

- กรมการค้าต่างประเทศรับสมัครคัดเลือกผู้ประกอบการกิจการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ในประเทศ ทำข้อตกลงให้จำหน่ายปุ๋ยและชีวภัณฑ์ และประกาศราคาจำหน่ายปุ๋ย
- กรมส่งเสริมสหกรณ์รับสมัครคัดเลือกสหกรณ์การเกษตรเข้าร่วมโครงการ

3. การจัดหาปุ๋ยเพื่อจำหน่ายให้เกษตรกร

- สหกรณ์การเกษตรเลือกผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ที่กรมการค้าต่างประเทศคัดเลือกไว้ให้เป็นผู้จัดหาปุ๋ยและชีวภัณฑ์

4. การจัดทำระบบฐานข้อมูลการจำหน่ายปุ๋ยให้เกษตรกร

- ธ.ก.ส. / กสท. / กสส. / กข. พัฒนาระบบข้อมูลโครงการ Application

5. การตรวจสอบสิทธิ การขอใช้สิทธิซื้อปุ๋ยของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวตรวจสอบและใช้สิทธิผ่าน Application
- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวจ่ายเงินสมทบค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์ ผ่าน Application
- สหกรณ์การเกษตรตรวจสอบการใช้สิทธิผ่าน Application เพื่อทราบข้อมูลความต้องการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ ปริมาณ สูตร และวัน เวลาการรับปุ๋ยและชีวภัณฑ์ และแจ้งผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์

6. การส่งมอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เกษตรกร

- ผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ส่งปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้สหกรณ์การเกษตร
- สหกรณ์การเกษตรส่งปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ณ สถานที่ และเวลาตามแผนการส่งมอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์
- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวรับปุ๋ยและชีวภัณฑ์ ณ จุดส่งมอบ ภายในระยะเวลาตามแผนส่งมอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์

7. การสุ่มตรวจคุณภาพ

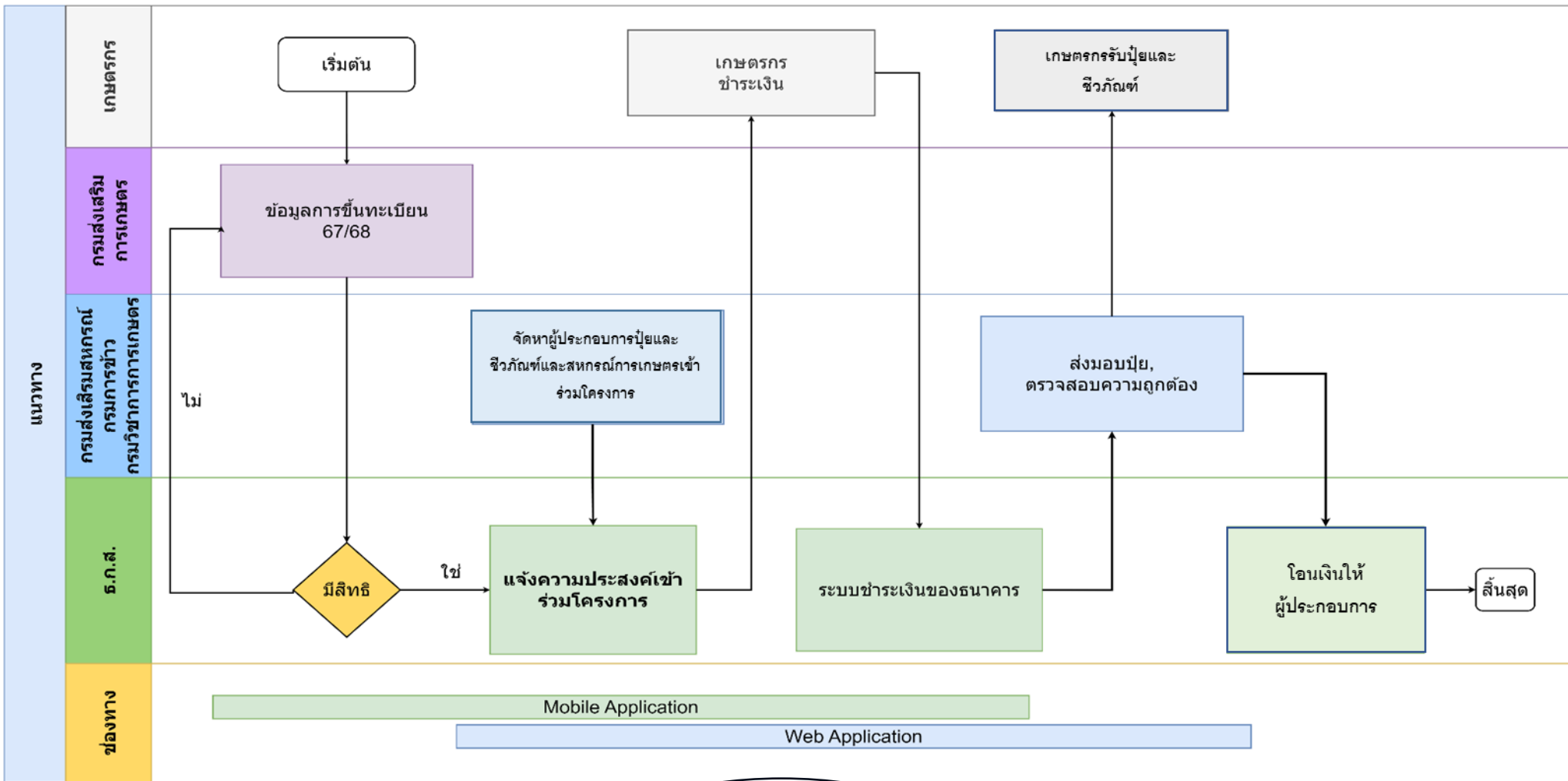
- กวก. ตรวจสอบคุณภาพปุ๋ยและชีวภัณฑ์ตามโครงการ

8. การโอนเงินค่าปุ๋ยของเกษตรกรและสมทบจากรัฐบาล

- กรมส่งเสริมสหกรณ์ตรวจสอบและยืนยันข้อมูลการจ่ายปุ๋ยและชีวภัณฑ์ของเกษตรกรผ่านระบบ
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จ่ายเงินให้สหกรณ์การเกษตร
- สหกรณ์การเกษตรจ่ายเงินให้ผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์

ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการสนับสนุนปุ๋ยลดต้นทุน การผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

สตก. ประเมินผล
เมื่อเสร็จสิ้น
โครงการ

กิจกรรม	หน่วยงานดำเนินงาน
1. การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การตรวจสอบ และรับรองข้อมูล	กรมส่งเสริมการเกษตร
2. การจัดหาผู้ประกอบการและสหกรณ์การเกษตร เข้าร่วมโครงการ	กรมการข้าว/กรมส่งเสริมสหกรณ์
3. การจัดหาปุ๋ยและชีวภัณฑ์ เพื่อจำหน่ายให้เกษตรกร	กรมการข้าว/ ผู้ประกอบกิจการฯ /กรมส่งเสริมสหกรณ์ /สหกรณ์การเกษตร
4. การจัดทำระบบฐานข้อมูลการจำหน่ายปุ๋ยและ ชีวภัณฑ์ให้เกษตรกร	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร/กรมส่งเสริมสหกรณ์/ กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว
5. การตรวจสอบสิทธิ การขอใช้สิทธิซื้อปุ๋ยและชีวภัณฑ์ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	เกษตรกร/ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร/ กรมส่งเสริมสหกรณ์/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว
6. การส่งมอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เกษตรกร	กรมส่งเสริมสหกรณ์ (โดยสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่)
7. การสุ่มตรวจคุณภาพ	กรมวิชาการเกษตร
8. การโอนเงินค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์ของเกษตรกร และสมทบจากรัฐบาล	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร/ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (โดยสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่)
9. การบริหารโครงการ การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การติดตามและประเมินผลโครงการ	กรมการข้าว/กรมส่งเสริมสหกรณ์/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมวิชาการเกษตร/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร/ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ปีการผลิต 2567/68

กิจกรรม	แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)									
	ไตรมาส 1		ไตรมาส 2		ไตรมาส 3		ไตรมาส 4		รวม	
	แผนงาน	แผนเงิน	แผนงาน	แผนเงิน	แผนงาน	แผนเงิน	แผนงาน	แผนเงิน	แผนงาน	แผนเงิน
1. การจัดหาปุ๋ยและชีวภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมกับการปลูกข้าวและจำหน่าย							2.70 ล้านต้น	29,518.0200	2.70 ล้านต้น	29,518.0200
2. ค่าบริหารจัดการโครงการ								462.1495		462.1495
2.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ Kick off								45.0000		45.0000
2.2 การประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ								2.6280		2.6280
2.3 การสัมมนาโครงการเจ้าหน้าที่ กษ./พณ./ธ.ก.ส. ชาวนา							1 ครั้ง	3.0000	1 ครั้ง	3.0000
2.4 การประชุมชี้แจงโครงการแก่สหกรณ์การเกษตรแต่ละจังหวัด							1 ครั้ง	10.7835	1 ครั้ง	10.7835
2.5 การกำกับดูแลและการติดตามการดำเนินงานรายงานผล								18.9380		18.9380
2.6 ค่าบริหารจัดการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ของสหกรณ์การเกษตร								256.5000		256.5000
2.7 ค่าใช้จ่ายในการเร่งรัดการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68							4.68 ล้านครัวเรือน	23.4000	4.68 ล้านครัวเรือน	23.4000
2.8 ประเมินผลโครงการ							1 งาน	1.9000	1 งาน	1.9000
2.9 ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และดำเนินการสุ่มเก็บและวิเคราะห์ปุ๋ยและชีวภัณฑ์								100.0000		100.0000
รวม								29,980.1695		29,980.1695